

Урок проект

Іван Мазепа – письменник

Відомо, що Іван Мазепа був не тільки політиком, державним діячем і найбагатшою людиною в Європі, а й письменником і на цьому уроці ми ознайомимося з його творчістю.

“Незабутня для мене й досі велична бібліотека небіжчика Мазепи. Дорогоцінні оправи з гетьманським гербом, найкращі київські видання, німецькі й латинські інкунабули, багато ілюстровані стародавні рукописи! Не без зітхання згадую в теперішній моїй мізерії всі ці книжкові багатства, рівних яким не було в Україні”, так скаже пізніше про гетьмана Мазепу генеральний писар за урядування Мазепи, гетьман у вигнанні Пилип Орлик.

Справді, Мазепа був дуже освіченою людиною і мало хто знає, що він був непересічним поетом. До нашого часу дійшли його чотири вірші.

Найраніший вірш – це 13-стопова епіграма, опублікована в журналі “Русская старина” (1871). Гаврило Добринін, переписав її з одного молитовника, на жаль, з помилками, бо не знав тогочасної української мови.

Пізніше Дмитро Чижевський відредагував цей твір:

Гди будеш по сій книзі

Благого благати.

Не рач і мене, молю, в ов час забувати.

І. Мазепа, полковий осавул

Одним із найкращих віршів Івана Мазепи, написаних ще перед обранням його гетьманом, - "Дума". Це другий твір, написаний Мазепою в 1698 році і був надрукований Бантишем-Каменським у додатках до його книги "Історія малої Росії".

ДУМА (уривок)

Всі покою щиро прагнуть,
А не в еден гуж тягнуть:
Той направо, той наліво,
А все браття: то-то диво!
Не маш любви, не маш згоди;
Од Жовтої взявши Води
През незгоду всі пропал
Самі себе звоювали!

Третій твір “Чайка” має 45 рядків. Чайка у вірші Мазепи уособлює “страдницьку і гноблену Україну” до якої “прийдуть женці жати, діток забирати”. Вона товчеться-побивається за своїми дітками і хоче втопитись від жалю за ними.

ЧАЙКА(уривок)

Ой біда, біда

Чайці-небозі,

Що вивела діток

при битій дорозі...

Киги! киги!

Злетівши вгору,

Пришилось втопитись

В Чорному морю.

КИГИ!

Четвертий твір гетьмана Мазепи – “Псальма”. В цьому творі автор уповає на Ісуса Христа, бо лише так позбудеться всього лиха, адже для нього Христос і радість, і утіха. Мазепа у вірші звертається до всевишнього:

Боже! Дай нам любов мати,
А ім'я твоє хвалити

І вірить, що на небі зустрінеться з ним.

ПСАЛЬМА(уривок)

Бідна моя головонька,
я на світі сиротонька:
Ні матусі, ні татуся,
до кого ж я прихилюся'?
Прихилюся до Ісуса,
то ж мні отець і матуся,
То ж мні радість і утіха,
тим позбуду всего лиха.

Отже:

“*Дума*” стала документальною ілюстрацією тогочасного стану України.

“*Пісня про чайку*” довгий час оплакувала тяжку долю України.

“*Псалма*” віддзеркалює внесок гетьмана в релігійну лірику.

Над проектом працювали:

Скрипченко М.

Марусич Б.